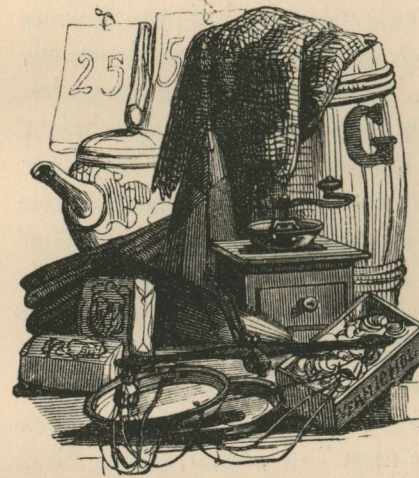

DE KRUIDENIER.

oeden morgen, Truitje, mooi weer vandaag," zegt met een pieperig stemmetje een manneke, dat bezig is zijn winkel open te zetten, tot een zijner buurmeisjes, die aan „het doen" van de straat is.

De man handelt, volgens zijn uithangbord, in: „Coffy, tee en kruidenierswaare in het groot en klijn." Meen echter niet dat het een dier groote kommenijslui is, die wonderen van goedkoopheid verrichten, waarover de wereld verbaasd staat, en welke men, volgens de booze tongen, alleen te danken heeft aan slechte maat en gewicht. Neen, onze man behoort tot de Pygmaeën van zijn vak. Zijn geanonceerde verkoop in het groot is een duchtige bluf. Gij zoudt er u van kunnen overtuigen, als gij om 10 pond koffieboonen of 12 kop erwten kwaamt; zijn logenantwoord zou zijn: „Ik moet ze branden," of „ik heb ze besteld, ik wacht ze ieder oogenblik." Want van het eerste artikel slaat hij hoogstens 6 pond, en wel gebrand in, en van de erwten doet hij nooit meer op dan $\frac{1}{16}$ mud. Laten wij den man in zijn winkel

volgen. Hij heeft zijn sloofje voor gebonden en gaat aan den arbeid. Welke een diepe kennis heeft hij van zijn vak! Hij heeft juist een zijner klanten berecht en hem met het stereotype „mooi weer vandaag!” begroet, dat elken begunstiger toeft, en waarom hij van de straatjongens den bijnaam van *Baas Mooiweer* verworven heeft, en gaat nu meel onder de suiker roeren en jenever met bronvocht aanlengen, gelukkig door de gedachte aan de winst, die dit werk hem reeds *a priori* bezorgt. Thans wacht hem zijn ontbijt.

„Jongens, bout! wat 's dat toch geurige thee; je zoudt ze waarlijk voor Joosjes drinken, en niet zeggen dat ze van zoo weinig geld was. Pietje uit den garen- en bandwinkel hier op den hoek, zei 't van de week ook, toen ze weer om een paar loodjes kwam,” is de opmerking bij het savouereeren van zijn eerste kopje, welk getal hij tot zeven klimmen doet, tot groote ergernis van zijn vrouw, die, terwijl ze nog een beetje op den pot doet, hem kapittelt, dat hij al de winst opdrinkt. Intusschen roept het belletje der onderdeur hem gedurig van zijn ontbijt, zoodat het heen en weer drentelen hem begint te verdrieten, en, na aan zijn vrouw gezegd te hebben: „Wat zal dat vandaag een goeien dag geven!” snelt hij naar voren met het streelendste vooruitzicht voor de toekomst. — Dan, o jammer! Nauwelijks heeft hij zich achter de toonbank geposteerd, of daar stormt een vrouw zijn winkel binnen met den uitroep: „Wat heb jij me gisteren voor olie gegeven?” Niet bestand tegen zulk een aanval, is het bevredigende antwoord: „Wèl, dezelfde die je altijd van me gewoon bent, goeie, zuivere patentolie uit de fabriek van Sillevis,” hetgeen hij met het leukste gezicht ter wereld betuigt, schoon hij al te wel weet, dat hij ze met lijnolie verknoeid heeft. „Nou ze stoomt als een keet, en je kent ze maar weerom nemen, of ik kom nooit meer bij je te mart.” — „Maar, vrouw Plas! hoe kan je nou zoo praten? ik brand ze zelf en....” — „Brand voor mijn part stroo, maar neem je bocht weerom!” — „Bocht? wèl, dat heb ik nou nog van niemand gehoord. Daar heb je Jan, uit het koffiehuis daar ginds, Truitje van hier naast, juffrouw Bennebroek, die over je woont, ze hebben ze allemaal van me gehad en ze hebben er nooit een woord van gezegd. Je *afgrondeert* me met te zeggen: bocht. Je tast men in me *ponteneur*.” — „Dat gaat me allemaal niks an, al wou de koning ze goed noemen; ze is slecht en *blijft* slecht. 't Is bedriegerij...” — „Wat? bedriegerij! dat zel je me waar maken, dat

je me voor een bedrieger uitmaakt; 't is God geklaagd!” — „'t Is God geklaagd, dat jij een eerlijke vrouw als ik, zulk canaillegoed verkoopt. 't Is afzetterij; maar nou zel je ze niet weerom nemen, hoor! ik zel het alle menschen vertellen, wat goed jij de lui geeft; ik zel wel zorgen, dat jij je tappen thuis krijgt, daar ken je maar op an!” en woedend stuift ze ter deur uit, en laat onzen armen drommel staan, beteuterd als Piet Spa, toen de Engelschman zijn hoed insloeg.

Een half uur later is hij het gansche voorval echter vergeten, daar hij een bestelling ontvangt op dezelfde rijst als juffrouw E. vóór veertien dagen gehad heeft. Ja, dit maakt hem zoo gelukkig, dat hij eensklaps ophoudt met het *piquant* maken van Utrechtsche hekeldichten (hem door Granade den boekenjood voor scheurpapier verkocht) die hij tot huisjes vormt, waarin hij voor één cent zout en twee centen peper pakt, en welke de smalle gemeente hem tegen den middag komt afkopen, wanneer hij tevens voor menigen cent azijn en halven cent mosterd slijten zal. Daar verkondigt de klok het middaguur — en zie, nu loopen de ambachtslui zijn woning af, om hun driecentje en — al had hij, als Amphiaräus, honderd armen — hij kwam er nog te kort om de antagonististen der Matigheidsgenootschappen te gerieven. „Giesen!” klinkt het aan allen kant, en terwijl de ridders van het schootsvel op hun gemak hun „erger dan de cholera” pakken, draaft hij her- en derwaart, terwijl zijn aangezicht nog sterker vlamt dan dat van den grootsten voorstander van Schiedam, die zijn derde „kiepertje” commandeert. Dan die storm gaat voorbij, en weldra is het bij hem als ware de wereld uitgestorven. Dit oogenblik neemt hij waar om zijn inwendigen mensch te versterken met witte boonen, die hij van den winter heeft overgehouden en ham, die garstig geworden is. Heerlijke kost! Terwijl een macht van groenten hem over zijn deur, bij lange Neel, tegenlacht, moet hij zich met zulke zwaar verteerbare spijszen behelpen, omdat hij toch niet alles kan weggeven; want ook dikwijls geeft onze kruidenier van dezen zijn overvloed en vaak was ik getuige, dat hij des avonds, wanneer de Armoede haar „commissies deed”, haar toevoegde: „neem je centen maar mee,” terwijl hij haar bovendien in stilte een maat erwten of een stuk rookworst schonk.

Na den maaltijd blijft hij gewoonlijk een poosje met vrouwlief praten. Een van zijn lievelings-ideeën komt dan altijd op het tapijt. Het geldt het hoekhuis aan dezelfde zijde waar hij woont. Als hij

dàt eens koopen kon! Dan zou men reis een kruidenierswinkel zien, zoo als geen andere stad er een toonen kan — dan was het Eldorado des kommenijsmans zijn! Dan behoefde hij niet bij de klanten te gaan vragen: „Blijft uwé ook winkelwaar?” noch het afsnauwende „neen!” van menige in juffrouw herschappen werkmeid af te wachten! Maar dezen middag blijft hij thuis en brengt dien met koffiemalen en soortgelijke opwekkende bezigheden door, totdat de avond hem zijn stroopklanten aanvoert, die in hun karnemelk een cent van dit aardappelfabrikaat eischen; want de Warnsincksche orthodoxe-stroop kent onze man alleen bij naam, daar deze hem minder voordeel aanbrengt. Zoo doende nadert de tijd van het avondeten. Hij sluit de luiken, grendelt de deur, draait de lamp uit, snelt naar binnen met de lade om zijn ontvangst te tellen — en zie, nu neemt zijn gelaat een kleur aan als die der centen, welke hij tot rolletjes van tien stuivers maakt, bij de ontdekking, dat hij er heden — een gewone dag! — dertig meer dan gisteren ontving. In vervoering omarmt hij zijn „andere ziel” en op een toon, die het kilste hart moet treffen, zegt hij: „Let op, bout! wij zullen nog groote dingen doen. De zaken gaan vooruit!” — Gedurig over den vooruitgang pratende, begeeft hij zich ter ruste, om op den volgenden dag denzelfden cirkelgang te gaan, nadat hij 's nachts gedroomd heeft van balen koffie en rijst, vaten suiker en krenten, kisten thee, matten vijgen en pakken kaneel, die opgestapeld liggen in zijn magazijn, op den hoek van de straat.

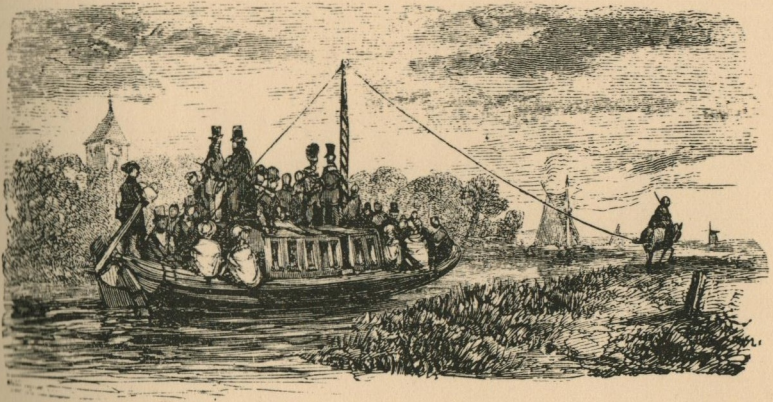
S. J. v. D. B.

DE NEDERLANDEN

Karakterschetsen, kleederdrachten, houding
en voorkomen van verschillende standen

MET GRAVUREN VAN
HENRY BROWN

1936

N.V. UITGEVERS-MIJ „PARNASSUS”
AMSTERDAM

Dit boek is uitgegeven in 150 exemplaren.
 Het is verscheen in 1945 doch werd vroeger
 reeds en gedrukt in 1941. De uitgave
 werd door de Duitschers verboden omdat
 er eenige gedeelten van de Camera Obscura
 van Nicolaas Beets in zijn opgenomen,
 welk boek door de Duitschers verboden
 was wegens een anti-Duitsche villa-
 leij, die hierin egeres schijnt voorte
 komen.

Het jaartal 1936 is „Camouflage“.
 De Duitschers hebben in 1941 het retrib
 willen vereenigen doch dit is tijdig
 „aangehouden“. De natijzen der
 Leekening hebben zij eekes keunen
 aekedalen en deze reeden vereen-
 lijd, waardoor reidrechten van deze
 oude Leekening reeder uitgesloten
 lijn. Gelukkig waren de afdrucken,
 die reedig waren van de bove-
 rensende 150 exemplaren reest
 en oek, „aangehouden“.

Rotterdam December 1945.

J. Harduiker.